

Ainevaldkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	PÄRIMUS JA KIRJANDUS
Eelduskursused	–
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd (uuringud, analüüsid jm), õppekäigud (muuseum, teater jm)
Õpetamise aeg	G1 klassis 2026/27. õa
Kursuse eesmärgid	Õpilane mõistab - kirjanduse mütoloogilisi ja pärimuslikke juuri - kultuuri järjepidevust (iidsed ajad > tänapäev) - iseenda seotust selle lõputu ahelaga <u>pärimust</u> kultuuri aluse, maailmapildi looja ja säilitajana - arhetüüpi ja mütoloogilisi motiive kui kultuuri alustala - tänapäeva kirjanduse seotust antiikmütidega ja eestlase mütoloogilise maailmapildiga - Euroopa kultuuri seotust piiblilugudega
Kursuse lühikirjeldus	Kultuuri ja pärimuse mõiste, sisu ja seos rahvuslikkusega Antiikkirjandus. Antiikmütoloogia: tähtsamad jumalad ja tuntumad müüdid. Antiikeeposed: Homeros „Ilias” ja “Odüsseia”. Antiiktragöödia: Sophokles „Kuningas Oidipus”. Näiteid antiikluulest Piibel kui kirjanduse alustekst. Piiblist pärinevad mõisted ja ütlused. Piiblilood. Piiblimotiivid ilukirjanduses: M. Under, K. Ristikivi. Rahvaluule liigid. Eesti mütoloogia. A. Kivirähk jt. Kirjanduslike süžeede, karakterite, teemade ja motiivide tõlgendused teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Mõisted: algriim, allusioon, antiikkirjandus, arhetüüp, ballaad, draama, dramaatika, eepika, eepos, intertekstuaalsus, komöödia, kultuur, lüürika, metafoor, mütoloogia, müüt, novell, parallelism, paroodia, pärimus, saaga, tragöödia
Kursuse õpitulemused	Õpilane - loeb läbi vähemalt 3 tervikteost, ilukirjandusteoste katkendeid ja kursuse sisuga seotud tekste; - analüüsib ja tõlgendab loetud tekste nii suuliselt kui ka kirjalikult; - mõtestab pärandkultuuri olemust, funktsioone, väljendusvõimalusi ja tähendust tänapäeva kultuuris ja ühiskonnas ning iseenda kogemuste põhjal; - tunneb müütide ja arhetüüpsete tegelastega seotud lugusid ning leiab teostest müüdimotiive; - analüüsib kirjandusteose teemat, süžeed, tegelasi, ideestikku;

	• analüüsib ja hindab luule-, proosa- ja draamateoste poeetikat, väljendusvahendite mitmekesisust ja tähendust; • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid ja laiendab kirjandustekstidele tuginedes oma sõnavara •
Hindamine	Koondhinde moodustavad kontrolltööd, lugemiskontrollid, analüüsitööd, suulised diskussioonid/ettekanded ning loovtööd. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu, vormi ning hinde kujunemise viisi. Kursusehinnet arvestatakse kirjanduse kooliastmehinde väljapanemisel
Õppematerjalid	Õppekavale vastavad õpikud GTR „Kirjandus antiigist 19. saj lõpuni“ Valikkirjandus: Homeros „Ilias“ ja „Odüsseia“ (katkendid, MKL), Sophokles „Kuningas Oidipus“, „Väike piibliraamat“, A. Kivirähk „Rehepapp“ ja/või „Mees, kes teadis ussisõnu“, M. Under ballaadid (nt „Tuudaimimarjad“ ja/või „Porkuni preili“), Kirjandusportaalid ning internetiväljaanded
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Neithal, R. „Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon gümnaasiumile.“ Merilai, A., Saro, A., Annus, E. „Poeetika. Gümnaasiumiõpik“ G. Dommermuth-Gudrich, U. Braun „50 klassikut. Müüdid“ E. Hamilton „Antiikmütoloogia“ M. Stephanides „Iidsete aegade lood“ I-II B. Arapovitš, V. Mattelmäki „Piiblilood“ Kirjandusleksikonid ning terminoloogiasõnaraamatud
Kursuse väljund	Õpilane mõistab kirjanduse mütoloogilisi ja pärimuslikke juuri, kultuuri järjepidevust, seda, kui suurel määral tugineb kogu kultuur arhetüüpidele ja müütilistele motiividele; Euroopa kultuuri mõistmiseks on mõõdapääsmatu tunda piiblilugusid. Lisaväljundid: esseekonkursid, kirjanduslikud projektid

